RAADSVOORSTEL

Raadsnummer:	**2026-031**	Zaaknummer:	**2033844**
Onderwerp:	**Onderzoekskader windenergie**		
Korte samenvatting:	Uw raad heeft gevraagd dit onderzoekskader op te stellen om inzicht te geven in de potentiële milieueffecten van windturbines.		

Datum B&W:	12 mei 2026	Portefeuillehouder:	Wethouder Windhouwer

Voorstel

1. Het onderzoekskader windenergie vast te stellen, waarbij:
   a. Verschillende opstellingsvarianten worden onderzocht;
   b. De criteria van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau, 25 januari 2024, zijn opgenomen;
   c. Slagschaduw en (laagfrequent) geluid aanvullend worden onderzocht;
   d. Participatie geen onderdeel uitmaakt van de uitvoering van het onderzoek.
2. Een budget van 130.000 euro exclusief BTW beschikbaar te stellen voor het aanbesteden en uitvoeren van het onderzoek.
3. Kennis te nemen van Bijlage 2 Notitie onderzoeksmogelijkheden windenergie Nijkerk.

Inleiding

Uw raad heeft in juni 2021 de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 Regio Foodvalley vastgesteld. Daarmee heeft Nijkerk zich gecommitteerd aan een doelstelling duurzame opwek van 0.137 Twh. Deze doelstelling vertaalt zich in onder andere twee windturbines. In de omgevingsvisie 1.0 zijn de twee zoekgebieden van de windturbines opgenomen. Een haalbaarheidsstudie van Bosch & van Rijn (bijlage 3) naar de haalbaarheid van windenergie binnen deze zoekgebieden heeft specifiek in kaart gebracht waar de windturbines binnen deze zoekgebieden gerealiseerd kunnen worden.

Op 27 november 2025 heeft u de motie 'Vervolgproces Wind' aangenomen. In deze motie verzoekt u het college om:

1. De werkzaamheden met betrekking tot het uitnodigingskader wind te staken;
2. Een herzien onderzoekskader aan de raad voor te leggen, die als basis dient voor een uit te voeren onderzoek naar de effecten van plaatsing van windmolens binnen de twee zoekgebieden, waarbij verschillende uitwerkingsvarianten in termen van bijvoorbeeld hoogtes, turbinetypen, slagschaduwbeperking, etc. worden opgenomen;
3. In dit herziene onderzoekskader de onderzoekscriteria op te nemen zoals beschreven in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau zoals besproken in de raadsvergadering van 25 januari 2024, aangevuld met de wensen van de raad zoals vastgelegd in amendement Nadere uitwerking NRD Duurzame verbinding A28: wind, te weten:
   a. In het onderzoekskader naast een kwantitatieve analyse, ook een kwalitatieve analyse op te nemen op de elementen ‘geluid’ en ‘slagschaduw’.
   b. In het onderzoekskader een analyse op te nemen over de mate van laagfrequent geluid op binnenniveau.
4. Dit onderzoekskader uiterlijk april 2026 met een raadsvoorstel aan de raad aan te bieden als kader voor het uit te voeren milieueffectonderzoek.

Het onderzoekskader

Het onderzoekskader beschrijft welke milieuaspecten onderzocht moeten worden en geeft aan hoe deze effecten worden beoordeeld (kwalitatief of kwantitatief). In het onderzoek worden meerdere opstellingsvarianten vergeleken. Per alternatief worden energieopbrengsten en milieueffecten inzichtelijk gemaakt, zodat afweging mogelijk is tussen opbrengsten en impact. Participatie en projectuitwerking vallen buiten de scope. Het

onderzoek biedt hiermee inzicht en onderbouwing voor besluitvorming, maar leidt niet automatisch tot uitvoering.

Beoogd effect (doelstelling)
Het onderzoekskader windenergie geeft richting aan de uit te voeren milieuonderzoeken naar windenergie in Nijkerk. Het uiteindelijke onderzoek, uitgevoerd op basis van dit kader geeft een volledig en objectief inzicht in de gevolgen van windturbines binnen de zoekgebieden en ondersteunt bij een afgewogen besluit over vervolgstappen in het windenergiebeleid van Nijkerk.

Argumenten
1.1 Het onderzoekskader bekijkt verschillende uitwerkingsvarianten.
Het onderzoekskader schrijft voor dat meerdere varianten worden onderzocht, binnen een vooraf vastgestelde bandbreedte van aantallen en afmetingen van windturbines. Deze varianten worden parallel beoordeeld en onderling vergeleken. In het onderzoek worden meerdere opstellingsvarianten vergeleken, met verschillen in:

- Het aantal windturbines (1-3)
- Tiphoogte[1] (150m – 240m)
- Positionering binnen de vastgestelde zoekgebieden

1.2 Het onderzoekskader volgt de criteria van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (25 januari, 2024).
In eerdere besluitvorming is aangegeven dat de raad eerst volledig en zorgvuldig inzicht wil verkrijgen in de mogelijke milieueffecten van windturbines binnen de aangewezen zoekgebieden, voordat wordt besloten over eventuele vervolgstappen. Het onderzoekskader is opgesteld met als doel de raad in staat te stellen een goed geïnformeerd en evenwichtig oordeel te vormen over de mogelijke gevolgen van windenergie in de gemeente Nijkerk. Het onderzoek dient nadrukkelijk niet ter voorbereiding van één concreet project of vergunningaanvraag, maar als besluitvorming ondersteunend instrument voor de gemeenteraad. In het onderzoekskader is vastgelegd dat alle relevante milieuthema's worden onderzocht, waaronder onder meer geluid, gezondheid, slagschaduw, externe veiligheid, ecologie, landschap, cultuurhistorie, bodem en water, ruimtegebruik en financiële haalbaarheid. Deze thema's worden in samenhang beschouwd en niet afzonderlijk of gefaseerd uitgesloten.

1.3 Het onderzoekskader verdiept op de thema's slagschaduw en (laagfrequent) geluid
Uw raad heeft expliciet gevraagd om verdieping op een aantal thema's die in de maatschappelijke en bestuurlijke afweging als gevoelig worden beschouwd, waaronder geluid en slagschaduw. Daarom is in het onderzoekskader vastgelegd dat:

- Geluid niet alleen kwantitatief, maar ook kwalitatief wordt beoordeeld;
- Expliciet aandacht wordt besteed aan laagfrequent geluid op binnenniveau;
- Slagschaduw niet alleen wordt getoetst aan normen, maar ook wordt onderzocht wat de gevolgen zijn van mogelijke volledige mitigatie. Met volledige mitigatie wordt bedoeld het voorkomen van slagschaduw.

Voor slagschaduw is gekozen de gevolgen van volledige mitigatie te onderzoeken, omdat een kwalitatieve beoordeling in de praktijk niet uitvoerbaar is. Dit moet duidelijk maken of het haalbaar is om slagschaduw op woningen helemaal uit te sluiten, waarmee ook de noodzaak van een kwalitatieve beoordeling komt te vervallen.

2.1 Na vaststelling van het Onderzoekskader Windenergie moet er uitvoering aan gegeven worden.
De totale kosten voor het aanbesteden en uitvoeren van het onderzoek komen uit op circa 130.000 euro exclusief BTW. Onder het kopje 'Financiën' volgt een toelichting en uitwerking van deze kosten.

[1] De tiphoogte van een windturbine is de totale hoogte, gemeten vanaf de grond tot aan het hoogste punt van het rotblad (de 'tip') wanneer deze recht omhoog staat.

3.1 Bijlage 2 'Notitie onderzoeksmogelijkheden windenergie Nijkerk' geef inzicht in de variantenmogelijkheden
De opzet van het onderzoekskader is een uitwerking van de motie uit november 2025. Het is echter ook voor te stellen dat een minder gedetailleerde onderzoeksopzet wenselijk is. Hiermee kunnen tijd en kosten bespaard worden. In Bijlage 3 Notitie onderzoeksmogelijkheden windenergie Nijkerk is in kaart gebracht welke aanpassingen aan de onderzoeksopzet tijd en kosten kunnen reduceren.

Kanttekeningen en alternatieven
1.1 Hoge onderzoekskosten en een lange doorlooptijd van het onderzoek.
De gekozen onderzoeksopzet, is inhoudelijk breed en verdiepend. Dit betekent dat alle relevante milieuthema's integraal en met een relatief hoge mate van detail worden onderzocht. Deze consequenties zijn een direct gevolg van de bewuste keuze om aan de voorkant een volledig inzicht in de milieueffecten te krijgen, zodat een eventuele vervolgbeslissing goed onderbouwd kan plaatsvinden. Tegelijk vraagt dit een zorgvuldige afweging tussen de gewenste mate van zekerheid enerzijds en de tijds- en kostenbelasting die dit met zich meebrengt anderzijds.

Financiën
De totale kosten voor alle milieuonderzoeken worden ingeschat op circa 100.000 euro exclusief BTW. Voor de voorbereiding van de aanbesteding van het onderzoek wordt rekening gehouden met een bedrag van circa 30.000 euro. Hiermee komt de totale raming voor het uitwerken van het Onderzoekskader Windenergie uit op een bedrag van circa 130.000 euro.

De onderzoeken vervangen geen onderzoeken voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning. Hierdoor is het niet mogelijk de kosten te verhalen op de initiatiefnemer. De kosten voor het uitvoeren van het onderzoek worden door de gemeente gedragen. De onderzoeken worden betaald uit de financiële middelen van duurzaamheid.

Communicatie en Participatie
Het Onderzoekskader Windenergie brengt de milieueffecten in kaart. Dit is een technisch onderzoeksinstrument waar participatie geen onderdeel van uitmaakt. Het onderzoekskader biedt feitelijke informatie voor de besluitvorming, zonder een belangenafweging.

Participatie krijgt een plek in de besluitvormingsprocedure rond het plan of de vergunning. De initiatiefnemer moet participatie verantwoorden bij de aanvraag en belanghebbenden kunnen formeel zienswijzen indienen.

Planning en vervolg
Na vaststelling van het Onderzoekskader Windenergie wordt een aanbestedingsprocedure doorlopen om te komen tot een geschikte partij, of combinatie van partijen, die het onderzoek onafhankelijk en conform het vastgestelde onderzoekskader kan uitvoeren. De aanbestedingsfase neemt circa 3 maanden in beslag.

Na gunning zal de geselecteerde partij starten met de uitwerking van het onderzoek. De doorlooptijd van het onderzoek ligt naar verwachting tussen de 4 en 6 maanden vanaf opdrachtverlening.

Naar verwachting kunnen wij de resultaten van de onderzoeken zoals opgenomen in het Onderzoekskader Windenergie in Q2 2027 presenteren. Waarnaar een besluit genomen kan worden over het vervolgtraject.

Bijlagen
1. Bijlage 1: Onderzoekskader Windenergie
2. Bijlage 2: Notitie onderzoeksmogelijkheden windenergie Nijkerk
3. Bijlage 3: Haalbaarheidsonderzoek windenergie gemeente Nijkerk (2 december 2024)

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,

de secretaris,	de burgemeester,
de heer drs. J.G. de Jager	mevrouw T.T.E. de Jonge-Ruitenbeek

RAADSBESLUIT

Nummer: 2026-031

De raad van de gemeente Nijkerk;

gelezen het collegevoorstel van 12 mei 2026;

b e s l u i t :

1. Het onderzoekskader windenergie vast te stellen, waarbij:
   a. Verschillende opstellingsvarianten worden onderzocht;
   b. De criteria van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau, 25 januari 2024, zijn opgenomen;
   c. Slagschaduw en (laagfrequent) geluid aanvullend worden onderzocht;
   d. Participatie geen onderdeel uitmaakt van de uitvoering van het onderzoek.
2. Een budget van 130.000 euro exclusief BTW beschikbaar te stellen voor het aanbesteden en uitvoeren van het onderzoek.
3. Kennis te nemen van Bijlage 2 Notitie onderzoeksmogelijkheden windenergie Nijkerk.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Nijkerk d.d. 2 juli 2026,

de griffier, de voorzitter,

mevrouw A.G. Verhoef-Franken mevrouw T.T.E. de Jonge-Ruitenbeek